

SA HIIUMAA MUUSEUMID ARENGUKAVA AASTATEKS 2015–2020

Sissejuhatus

Arengukavas kirjeldatakse põgusalt SA Hiiumaa Muuseumid tänast olukorda, määratletakse prioriteetsed arengusuunad ja eesmärgid ning kirjeldatakse olulisemaid meetmeid eesmärkide elluviimiseks, arengukava juhtimissüsteemi (seire, muutmine, vastutus) ja seoseid teiste arengudokumentidega aastani 2020.

Hiiumaa muuseum avati 1967. aastal Kassari mõisa valitsejamajas, riigimuuseumiks sai ta 1968. aastal. Aastani 1996 kandis muuseum nime Hiiumaa Koduloomuuseum. Alates 1998. aastast asub muuseumi peamaja endises Kärkla kalevivabriku direktorite majas (Pikk Maja). Sihtasutuseks muudeti Hiiumaa Muuseum aastast 2014 Kultuuriministeriumi, Hiiu, Käina ja Emmaste valla initsiatiivil.

Kus me täna oleme?

Olukorra kirjeldus

SA Hiiumaa Muuseumid põhiline ressurss on süsteemne muuseumikogu, olemasolev taristu ja kompetentsed töötajad. Nimetatud varadele tugineb käesoleva arengukava täitmine.

Muuseumikogu koosneb ca 32 500 museaalist, mis jagunevad alljärgnevateks kogudeks: ajalooline kogu, tekstiilikogu, etnograafilised esemed, fotokogu, kunstikogu, numismaatika, märgikogu, arheoloogiakogu, salvestised, raamatud, arhiiv ja looduslooline kogu. Töö muuseumi kogudega tugineb kogude poliitikale ja kogumispoliitika dokumentidele. Kõik museaalid on retrospektiivselt kantud andmebaasi MUIS ning vastavalt ajakavale toimub museaalide digiteerimine ja MUISi kirjete täiendamine.

Muuseumil on üks peamaja Kärdlas ja neli filiaali eemal. Muuseumi kõigis filiaalides on võimalik läbi viia töötube, välisündmusi, müüa meeneid.

Muuseumi peamaja ehk Pikk Maja on multifunktsionaalne näituste, kontsertide ja konverentside korraldamise koht. Siin asuvad ka hoidla, muuseumipood ja -kohvik.

Kassari ekspositsioonimaja asub endises Kassari mõisa valitsejamajas, kus on Hiiumaa ajaloo püsinäitus. Hoones on ka hoidla ja muuseumipood kohalike meenete turustamiseks.

R. Tobiase majamuuseum on Eesti klassikalise muusika rajaja sünnikodu. 19. sajandi lõpu alevi tüüpi majas tutvustatakse helilooja elu ja loomingut.

Mihkli talumuuseum on hästi säilinud 19. sajandi taluhoonete kompleks, mis annab ülevaate Hiiu taluarhitektuurist ja elulaadist.

Kroogi talu on 20. sajandi esimese poole tüüpiline elamu, millel koos hoone sisutusega on 1980. aastate „ajakapsli“ väärtus. Ei ole külastajatele avatud.

Filiaalide seisukord on rahuldav, kuid vahendite vajadus hoonete ja ekspositsioonide ülalpidamiseks kasvab. Suurimaks ohuks muuseumikogu säilimisele on nõuetekohase hoidla puudumine, sest museaalid on hoiustatud kaheksas erinevate hoiutingimustega kohas.

SA Hiiumaa Muuseumid koosneb kahest osakonnast – põhiosakond (töö kogudega, uurimine ja muuseumiharidus) ja tugiosakond (kommunikatsioon, turundus ja abiteenistused). Kokku töötab 2015. aasta seisuga 12 inimest.

2014. aastal käis muuseumis ligikaudu 12 000 külastajat, millest ligi pooled olid muuseumi piletiga külastajad ning ülejäänud erinevate avalike sündmuste, teemapäevade, kontsertide jne külastajad. 2015. aastal märkimisväärset külastajate arvu kasvu ei täheldatud.

Kuhu tahame jõuda?

Missioon

Sihtasutuse Hiiumaa Muuseumid missioon on koguda, säilitada, uurida ja tutvustada Hiiumaa ainulaadset pärandit ning olla usaldusväärne partner kohalikus kogukonnas, Eestis ja rahvusvaheliselt.

Visioon

SA Hiiumaa Muuseumid on arenev, professionaalne, hooldatud taristuga mäluasutus, mis on tõmbekeskuseks turistidele ja teabekeskuseks kohalikule kogukonnale.

SA Hiiumaa Muuseumid arengusuunad aastani 2020

SA Hiiumaa Muuseumid eelisarendab järgmisi suundi:

- a) muuseumitaristu kaasajastamine, sh uue hoidla rajamine;
- b) omatulu suurendamine;
- c) merenduse temaatika edendamine.

ning paneb rõhku d) muuseumikogude uurimuste ja kokkuvõtete publitseerimisele ja e) muuseumi aastasündmuse väljatöötamisele ja läbiviimisele.

Üldeesmärk

SA Hiiumaa Muuseumid on tänapäevane ja omanäoline saarelise identiteedi kujundaja ja säilitaja, mis toimib kestliku teabe- ja kultuurikeskkonna ning turismi huviväärsusena.

Mõõdikud:

Külastajate arv. Algtase 2014. aastal – 12 000 külastajat. Eesmärgiks on saavutada iga-aastane külastajate arvu, ennekõike turistide (piletiga külastajate arvu), mõõdukas kasv.

Mõõdik	Algtase (2014)
Piletiga muuseumi külastajate arv	6000
Piletita muuseumi külastajate arv	6000

Alaeesmärgid

KAASAEGNE TARISTU PARANDAB SÄILITUS- JA EKSPOSITSIOONITINGIMUSI

Mõõdikud:

Mõõdik	Algtase (2015)	Sihttase (2020)
Investeeringuobjektide arv	1	2
Uuendatud ekspositsioonide arv	0	3

Meetmed:

- 1.1. museaalide hoidla valmimine;
- 1.2. jooksvad remonttööd museaalide säilitamisstandardite tagamiseks;
- 1.3. Pika Maja renoveerimine ja püsiekspositsiooni uuendamine;
- 1.4. Kassari ekspositsioonimaja renoveerimine, ekspositsiooni uuendamine;
- 1.5. R. Tobiase majamuuseumi ekspositsiooni uuendamine;
- 1.6. Mihkli talumuuseumi toimimine Hiiumaa taluarhitektuuri tutvustava vabaõhukompleksina.

PÄRANDI SÄILIMINE ON TAGATUD

Mõõdikud:

Mõõdik	Algtase (2015)	Sihttase (2020)
MUIS-i I etapis kirjeldatud museaalide hulk	24 240	34 600
MUIS-is digiteeritud museaalide hulk	18 100	34 600
Inventuuri läbinud museaalide arv	0*	35 000

* Inventuurid viiakse läbi kord viie aasta jooksul. Viimane inventuur viidi läbi 2014. aastal.

Meetmed:

- 2.1. muuseumikogu dokumenteerimine, digiteerimine ja sisestamine süsteemi MUIS;
- 2.2. muuseumikogu hooldamistoimingute teostamine;
- 2.3. kogutud materjalide korrastamine ja süstematiseerimine.

PÄRAND ON TEADUSLIKULT UURITUD JA AVALIKKUSELE VAHENDATUD

Mõõdikud:

Mõõdik	Algtase (2015)	Sihttase (2020)
MUISis kättesaadavate museaalide arv	32 500	34 600
Näituste arv aastas	8	6
Haridusprogrammides osalejate arv aastas	300	400

Meetmed:

- 3.1. näituste perioodiline uuendamine;
- 3.2. muuseumi tegevuste mitmekesistamine sihtrühmade järgi (turistid, õppurid, giidid, käsitöö- ja rahvakultuuri meistrid, praktikandid, uurijad jt);
- 3.3. muuseumi filiaale kasutamine konverentsi- ja kontserdipaikadena;
- 3.4. kooliõppe- ja täiskasvanuõppe programmide väljatöötamine ja läbiviimine;
- 3.5. Hiiumaa pärandi-alase uurimistöö teostamine ja konsultatsioonid avalikkusele;
- 3.6. originaalpublikatsioonide kirjastamine.

SA HIUMAA MUUSEUMID TEENIB OMATULU JA OSALEB PROJEKTIDES

Mõõdikud:

Mõõdik	Algtase (2015)	Sihttase (2020)
Omatulu tõus (vähemalt 2% aastas, %-des)	100	110
Koostööprojektide hulk	2	4
Koostööpartnerite arv	4	10

Meetmed:

- 4.1. turundusprogramm ja meedia kajastuse süsteemi rakendamine;
- 4.2. osalemine rahvuslikes ja rahvusvahelistes (sh Euroopa Liidu rahastatud) projektides;
- 4.3. Pikas Majas ja kahes filiaalis raamatu- ja meenepoodide ning kohviku pidamine;
- 4.4. inventari ja abikogude esemete laenutamine („laenumuseum“);
- 4.5. avalike sündmuste, sh piirkondliku tähendusega aastasündmuse korraldamine.

MUUSEUM ON HÄSTITOIMIV, PROFESSIONAALSETE TÖÖTAJATEGA JA USALDUSVÄÄRSE MAINEGA ORGANISATSIOON

Mõõdikud:

Mõõdik	Algtase (2015)	Sihttase (2020)
Meediakajastuste arv aastas	50	60
Osalemine maakonna- ja piirkondlikes arenguprogrammides arv	1	2
Koolitusi läbinud töötajate arv kokku	4	20

Meetmed:

- 5.1. töötajate osalemine koolitustel ja õppereisidel;
- 5.2. mitteformaalsete kogukonna-siseste seoste loomine (näiteks muuseumi sõprade klubi, sotsiaalmeedia grupid jms);

- 5.3. spetsialistide osalemine rahvusvahelistes programmides nagu ICOM, UNESCO;
- 5.4. osalemine maakonna- ja regiooni arenguprogrammides;
- 5.5. kvaliteetse töökeskkonna ja varustuse tagamine.

Seosed riigi ja maakonna arengudokumentidega

- Kultuuriministeeriumi valitsemisala arengukava 2015- 2018
- Eesti kultuuripoliitika arengusuunad aastaks 2020. Muuseumid
- 21. sajandi Eesti muuseumid
- Hiiumaa arengustrateegia 2020+
- Hiiu valla arengukava 2014 – 2023
- Käina valla arengukava 2013 – 2018
- Emmaste valla arengukava 2004 – 2018

Juhtimisstruktuuri kirjeldus

SA Hiiumaa Muuseumid tööd juhib ja esindab juhatuse liige (juhataja). Sihtasutuse nõukogu kavandab tegevust, korraldab juhtimist ja teostab järelevalvet sihtasutuse tegevuse üle. Nõukogus on kuus liiget.

Arengukava vormistamise ja sisuliste täienduste ning täitmise eest vastutab juhatuse liige. Arengukava vaadatakse üle iga kahe aasta tagant, vajadusel muudetakse. Muutmise ettepanekuid võivad esitada nii juhatuse liige (töötajad esitavad ettepanekud juhatuse liikme kaudu) kui nõukogu liikmed, mis arutatakse kollektiiviga ja nõukogu koosolekul läbi. Uue arengukava koostamist alustatakse vähemalt üks aasta enne arengukava kehtivuse lõppu.

Arengukava elluviimisdokument on iga-aastane tegevuskava, milles tuuakse tegevused ja vahetud tulemused vastavate meetmete rakendamisel eesmärkide täitmiseks. Tegevuskava täitmisest (sh majandustegevusest) annab juhatuse liige nõukogule aru vähemalt kord kvartalis koos ülevaatega eelarve täitmisest. Jaanuaris-veebruaries tehakse kokkuvõtte eelnenud aastast, mil tuuakse võimalusel välja ka vastava aasta alaesmärkide mõõdikute saavutustasemed.

Läbivad teemad

Regionaalareng

SA Hiiumaa Muuseumid aitab oma tegevustega kaasa piirkonna konkurentsivõime tõstmisele, piirkonna omapära kujundamisele, vaba-aja tegevusvõimaluste suurendamisele ning piirkondade omavahelisele ja ülepiiri koostööle.

Võrdsete võimaluste loomine

SA Hiiumaa Muuseumid arvestab meeste ja naiste võrdsete võimaluste loomisega töösuhetes, töötingimustes, otsustusprotsessis ja töötasudes. Vastavalt põhikirjale arvestab sihtasutus võrdsete võimaluste loomisega lastele ja puudega inimestele.